

УДК 371.123

DOI <https://doi.org/10.32782/facs-2025-1-45>

Микола ПОТАПЕНКО

старший викладач кафедри «Дизайн», Запорізький національний університет, вул. Університетська, 66, м. Запоріжжя, Україна, 69600

ORCID: 0000-0003-4634-7424

Олександр ДЕМИДЕНКО

доцент кафедри «Дизайн», Національний університет «Запорізька політехніка», вул. Університетська, 64, м. Запоріжжя, Україна, 69063

ORCID: 0000-0003-1543-6766

Віталій КРУГЛЯК

старший викладач кафедри «Дизайн», Національний університет «Запорізька політехніка», вул. Університетська, 64, м. Запоріжжя, Україна, 69063

ORCID: 0000-0003-3015-1603

Ганна ПОТАПЕНКО

старший викладач кафедри «Дизайн», Національний університет «Запорізька політехніка», вул. Університетська, 64, м. Запоріжжя, Україна, 69063

ORCID: 0000-0003-2326-6322

Бібліографічний опис статті: Потапенко, М., Демиденко, О., Кругляк, В., Потапенко, Г. (2025). Графічний дизайн та універсальність: вплив інклюзивних підходів на сприйняття візуального контенту. *Fine Art and Culture Studies*, 1, 312–318, doi: <https://doi.org/10.32782/facs-2025-1-45>

ГРАФІЧНИЙ ДИЗАЙН ТА УНІВЕРСАЛЬНІСТЬ: ВПЛИВ ІНКЛЮЗИВНИХ ПІДХОДІВ НА СПРИЙНЯТТЯ ВІЗУАЛЬНОГО КОНТЕНТУ

Графічний дизайн служить потужним засобом спілкування тому дуже важливим є дослідження, як люди інтерпретують візуальний контент і взаємодіють із ним. У цій статті розглядається роль універсальності в графічному дизайні, наголошено на тому, як інклюзивні підходи впливають на сприйняття контенту аудиторією. Використовуючи поняття доступності у дизайні, орієнтованого на користувача, можливо створювати візуальні ефекти, які є більш зрозумілими та привабливими для широкого кола людей, у тому числі людей з обмеженими можливостями та різними культурними поглядами. Завдяки аналізу стратегій дизайну, тематичних досліджень і нових тенденцій це дослідження підкреслює важливість інклюзивності для покращення візуальної комунікації. Зрештою, це підкреслює необхідність універсальних принципів дизайну для сприяння інформації, її доступності та значущих зв'язків у дедалі більш різноманітному та глобалізованому суспільстві.

Завдяки використанню форм, зображень, кольорів, шрифтів графічний дизайн безпосередньо впливає на те, як інформація інтерпретується різними демографічними групами. Ця стаття розповідає про універсальність графічного дизайну та про те, як інклюзія дозволяє побачити та почути ідеї дизайну більш широкій аудиторії.

Використання концепцій універсального дизайну, культурної обізнаності та адаптивних технологій може допомогти дизайнерам створювати графіку, яка буде доступною для більшої кількості споживачів, включаючи людей з обмеженими можливостями або представників інших культурних точок зору. Було проаналізовано тематичні дослідження стратегій інклюзивного дизайну, які покращують залучення користувачів, розуміння та емоційний зв'язок.

Графічний дизайн є життєво важливим інструментом для комунікації, формуючи основні поняття про те, як інформація сприймається та розуміється різними аудиторіями. У статті досліджується концепція універсальності в графічному дизайні, наголошується на впливі інклюзивних підходів на візуальне сприйняття. Інтегруючи доступність, культурну чутливість і принципи, орієнтовані на користувача, дизайнери можуть створювати контент, який буде більш привабливим і зрозумілим для людей з різними здібностями, освітою та досвідом. Завдяки аналізу методологій дизайну, тематичних досліджень і нових тенденцій це дослідження допомагає зрозуміти, як інклюзивність покращує спілкування, сприяє емоційному зв'язку та розширює охоплення аудиторії.

Ключові слова: графічний дизайн, універсальність, інклюзивний дизайн, доступність, візуальне сприйняття, дизайн, орієнтований на користувача, універсальні принципи дизайну, візуальна комунікація, різноманітність дизайну, справедливий доступ, адаптивний дизайн, дизайн для всіх, сприйняття візуального контенту.

Mykola POTAPENKO

Senior Lecturer, Department of Design, Zaporizhzhya National University, 66 Universytetska Str., Zaporizhzhia, Ukraine, 69600

ORCID: 0000-0003-4634-7424

Oleksandr DEMYDENKO

Associate Professor, Department of Design, Zaporizhzhya National Polytechnic University, 64 Universytetska Str., Zaporizhzhia, Ukraine, 69063

ORCID: 0000-0003-1543-6766

Vitaliy KRUGLYAK

Senior Lecturer, Department of Design, Zaporizhzhya National Polytechnic University, 64 Universytetska Str., Zaporizhzhia, Ukraine, 69063

ORCID: 0000-0003-3015-1603

Anna POTAPENKO

Senior Lecturer, Department of Design, National University «Zaporizhzhia Polytechnic», 64 Universytetska Str., Zaporizhzhia, Ukraine, 69063

ORCID: 0000-0003-2326-6322

To cite this article: Potapenko, M., Demydenko, O., Kruglyak, V., Potapenko, A. (2025). Hrafičniy dizayn ta universalnist: vplyv inkluzyvnykh pidkhodiv na spryiniattia vizualnoho kontentu. [Graphic design and universality: the impact of inclusive approaches on the perception of visual content]. *Fine Art and Culture Studies*, 1, 312–318, doi: <https://doi.org/10.32782/facs-2025-1-45>

GRAPHIC DESIGN AND UNIVERSALITY: THE IMPACT OF INCLUSIVE APPROACHES ON THE PERCEPTION OF VISUAL CONTENT

Graphic design serves as a powerful medium for communication, influencing how individuals interpret and engage with visual content. This article examines the role of universality in graphic design, focusing on how inclusive approaches impact audience perception. By incorporating principles of accessibility, cultural diversity, and user-centered design, designers can create visuals that are more comprehensible and engaging for a broad spectrum of people, including those with disabilities and varying cultural perspectives. Through an analysis of design strategies, case studies, and emerging trends, this study highlights the significance of inclusivity in enhancing visual communication. Ultimately, it underscores the necessity of universal design principles in fostering equity, accessibility, and meaningful connections in an increasingly diverse and globalized society.

Through the usage of shapes, images, colors, fonts, and content, graphic design directly impacts the way information is interpreted by varying demographics. This article covers the universality of graphic design and how inclusion enabled design to be seen and heard in the bigger picture. Incorporating concepts of universal design, cultural awareness, and adaptive technology can help designers produce graphics that are inclusive for a broader audience, including people with disabilities or those from different cultural perspectives. Case studies of inclusive design strategies found to improve user engagement, comprehension, and emotional connection were analysed.

Graphic design is a vital tool for communication, shaping how information is perceived and understood across diverse audiences. This article explores the concept of universality in graphic design, emphasizing the impact of inclusive approaches on visual perception. By integrating accessibility, cultural sensitivity, and user-centered principles, designers can create content that is more engaging and comprehensible for individuals of different abilities, backgrounds, and experiences. Through an analysis of design methodologies, case studies, and emerging trends, this study highlights how inclusivity enhances communication, fosters emotional connection, and broadens audience reach.

Key words: Graphic design, universality, inclusive design, accessibility, visual perception, user-centered design, universal design principles, visual communication, diversity in design, equitable access, adaptive design, design for all, perception of visual content.

Актуальність проблеми. Графічний дизайн відіграє фундаментальну роль у формуванні візуальної комунікації, тому важливо визначитись, як інформація сприймається та розуміється різними аудиторіями. У все більш взаємопов'язаному світі потреба в універсальності в дизайні стала як ніколи критичною. Дизайнери повинні враховувати різне походження, здібності та культурний контекст користувачів, щоб створити візуальний контент, який буде доступним, привабливим і значущим для всіх.

Принципи інклюзивного дизайну підкреслюють доступність, культурну чутливість і підходи, орієнтовані на користувача, щоб забезпечити ефективне розуміння та оцінку візуального вмісту широкою аудиторією. Інтегруючи ці підходи, дизайнери можуть подолати комунікаційні перешкоди, покращити взаємодію з користувачами та створити більш сприятливе візуальне оточення. Продуманий вибір дизайну може вплинути на розуміння, емоційний зв'язок і залучення користувачів.

Аналіз наукових досліджень та публікацій. Українські автори зробили значний внесок у дослідження графічного дизайну та впливу інклюзивних підходів на сприйняття візуального контенту. У статті «Інклюзивний дизайн: чому це потрібно та важливо застосовувати у своїх роботах» досліджується поняття інклюзивного дизайну, його значення та стандарти застосування. Авторка обговорює, як дизайн може призвести до виключення та як інклюзивні методи можуть це виправити, створюючи рішення, які підходять усім.

Також проблеми розглянуто у статті «Універсальний дизайн у підготовці та навчанні: підходи, визначення та принципи», представлено основні чинники універсального дизайну, який застосовується у навчанні. Автори обговорюють доцільне використання, гнучкість у користуванні та множинні засоби представлення матеріалу, що забезпечують індивідуальний підхід та успішність кожного учасника навчального процесу.

Однак, незважаючи на серйозний нормативно-законодавчий фундамент та державну підтримку, практична реалізація інклюзивного навчання у ЗВО відбувається не досить активно. Мусимо констатувати, що нині непо-

вною мірою враховуються освітні потреби здобувачів вищої освіти з числа вразливих груп населення, таких як малозабезпечені, особи з інвалідністю, діти-сироти, особи, позбавлені батьківського піклування, учасники бойових дій, біженці, внутрішньо переміщені особи, особи з обмеженою дієздатністю. (Гуренко, 2023, с. 30–31).

Аспекти інклюзивного навчання затверджені у Постанові Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 № 635. Заклади вищої освіти надають освітні послуги здобувачам освіти на рівній основі, без дискримінації, незалежно від віку, громадянства, місця проживання, статі, кольору шкіри, соціального і майнового стану, національності, мови, походження, стану здоров'я, ставлення до релігії, наявності судимості, а також від інших обставин із застосуванням особистісно орієнтованих методів навчання та з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності усіх здобувачів освіти, рекомендацій індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (за наявності) та/або висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку особи (за наявності), що надається інклюзивно-ресурсним центром. (Постанові Кабінету Міністрів України, 2019 № 635).

Універсальний дизайн почався як архітектурна концепція, яка передбачала планування середовища для оптимальної доступності та продуктивності. Пізніше універсальний дизайн для навчання розширив ці межі, його принципи пропонують навчання орієнтоване на відмінності студентів, залучаючи ретельно сплановані види діяльності та застосування простору, матеріалів, навчальної програми, технологій та персоналу. (Сімкова, 2023, с. 59).

Ці публікації висвітлюють поточні зусилля українських науковців і дизайнерів щодо вивчення та впровадження інклюзивних підходів у графічному дизайні, покращуючи сприйняття та доступність візуального контенту для різноманітних аудиторій.

Метою статті є завдяки аналізу стратегій дизайну, тематичних досліджень і нових тенденцій підкреслити важливість універсального дизайну в сучасній графічній комунікації. Віддаючи пріоритет інклюзивності, дизайнери можуть не лише покращити функціональність своєї роботи, але й зробити свій внесок у створення

більш доступного та інклюзивного суспільства.

Виклад основного матеріалу дослідження.

По мірі того, як суспільства стають більш різноманітними та взаємопов'язаними, зростає попит на універсально доступний та інклюзивний дизайн. Традиційні підходи до проектування часто не враховують різноманітні потреби різних користувачів, включаючи людей з обмеженими можливостями, різноманітним культурним походженням та різні рівні візуальної грамотності. Щоб створити значущу та ефективну комунікацію, дизайнери повинні втілювати інклюзивні стратегії, які надають пріоритет доступності, культурній чутливості та мисленню, орієнтованому на користувача.

Універсальність у графічному дизайні означає створення візуального контенту, який є зрозумілим і привабливим для широкої аудиторії, незалежно від відмінностей у здібностях, культурі чи мові. Інклюзивний дизайн не тільки покращує доступність, але й покращує емоційний зв'язок, що сприяє залученню користувачів. Впроваджуючи такі принципи, як чітка візуальна ієрархія, адаптована типографіка та культурно релевантні зображення, дизайнери можуть сприяти більшій інклюзивності та гарантувати, що їхня робота резонує з різноманітною аудиторією.

Завдяки дослідженню методологій дизайну, тематичних досліджень і найкращих практик необхідно підкреслити важливість універсальних принципів дизайну для формування більш справедливого та доступного візуального середовища. Застосовуючи інклюзивність, дизайнери можуть створювати контент, який є не лише функціональним та естетично привабливим, але також значущим та впливовим у світі, що дедалі більше глобалізується.

У цьому дослідженні використовується поєднання якісних і кількісних методів дослідження для аналізу впливу інклюзивних підходів на сприйняття візуального контенту в графічному дизайні. Використовувалися такі матеріали як тематичні дослідження: вибір проектів графічного дизайну, що включають інклюзивні та універсальні принципи дизайну, включаючи брендинг, орієнтований на доступність, інтерфейси UI/UX та міжкультурну візуальну комунікацію.

Універсальність у графічному дизайні повинна бути основою створення візуального контенту, який повинен бути доступним, інклюзив-

ним і зрозумілим для широкої та різноманітної аудиторії. Цей принцип виходить за межі естетики, охоплюючи культурну чутливість, доступність для людей з обмеженими можливостями та адаптацію до різних платформ і контекстів. Мета універсального дизайну полягає в тому, щоб візуальна комунікація ефективно охоплювала якомога більше людей, незалежно від мови, здібностей чи походження, і резонувала з ними.

Ключовим компонентом універсальності в дизайні є, насамперед, ясність і простота: забезпечення того, що візуальний вміст легко сприймається та позбавлений непотрібної складності. Важливу роль в інклюзивності відіграє адаптивність, створення дизайн-проектів, які ефективно функціонують у різних форматах, включаючи цифрові та друковані медіа. Також, немаловажну роль відіграє врахування різноманітних культурних перспектив у символах, кольорах та образах.

Використання в макетах графічного дизайну таких елементів як: високо контрастні кольорові схеми, масштабована типографіка та альтернативний текст для користувачів з обмеженими можливостями позитивно впливає на інклюзивність контенту.

Інклюзивний дизайн зосереджується на тому, щоб зробити графічну комунікацію доступною для всіх користувачів, у тому числі для людей із вадами зору, когнітивними чи руховими вадами. Дослідження показують, що інклюзивний дизайн покращує залучення користувачів, покращує розуміння та сприяє почуттю причетності між різними аудиторіями.

Графічні дизайнери інтегрують різні принципи доступності, щоб зробити вміст більш інклюзивним. Використання розбірливих шрифтів, регульованих розмірів тексту та правильного міжрядкового інтервалу покращує читабельність. Висококонтрастні колірні схеми допомагають користувачам із вадами зору розрізняти елементи. Надання текстових описів для зображень і аудіоальтернатив для мультимедіа забезпечує доступ для осіб із вадами зору. Організація вмісту в логічну та структуровану візуальну ієрархію покращує розуміння користувачами з когнітивними вадами.

Культурна різноманітність впливає на те, як люди інтерпретують візуальний контент. Універсальний підхід вимагає від дизайнерів

пам'ятати про символи, кольори та елементи дизайну, які можуть мати різне значення в різних культурах. Наприклад: червоний асоціюється з процвітанням у Китаї, але може означати небезпеку в західному контексті.

Жести рук, які зазвичай використовуються в іконах, можуть мати різне значення в різних культурах. Мовні бар'єри можна подолати за допомогою іконографії та візуальної розповіді замість тексту.

Кілька дизайнерських проєктів успішно продемонстрували вплив інклюзивних підходів. Наприклад інклюзивний брендинг системи Fluent Design від Microsoft.

Fluent Design System від Microsoft – це сучасна структура дизайну інтерфейсу користувача, яка покращує взаємодію з користувачем завдяки балансу естетики, доступності та функціональності. Вона спрямована на створення бездоганних, інтуїтивно зрозумілих і привабливих інтерфейсів для різних пристроїв і платформ.

Одним з основних принципів Fluent Design є використання світла як ключового моменту для створення глибини, фокусу та ієрархії. Тонке підсвічування привертає увагу користувача та забезпечує візуальні підказки для взаємодії. Нариклад: ефекти наведення та тіні, які підсвічують інтерактивні елементи.

Щоб створити більш захоплюючий та інтуїтивно зрозумілий досвід застосовується використання глибини та відчуття багатшаровості, Z-глибина та перспектива для імітації взаємодії в реальному світі. Як приклад: елементи інтерфейсу Windows плавають над фоном із затіненням і розмиттям.

Плавні анімації та переходи роблять взаємодію більш природною та плавною що допомагає користувачам зрозуміти взаємозв'язки між елементами інтерфейсу. Приклад: тонке масштабування, ефекти поступового наближення та прокручування паралакса. Реалізація матеріалів, які адаптуються відповідно до взаємодії та контексту і створюють дружню атмосферу у спілкуванні з графічними елементами.

Використання прозорості, розмиття і текстури для створення динамічного багатшарового вигляду теж збагачує уяву при роботі у програмному середовищі. Приклад: акриловий матеріал у Windows 11, де компоненти інтерфейсу користувача мають ефект матового

скла.

Масштаб забезпечує узгодженість дизайну для різних пристроїв, розмірів екрана та методів введення.

Приклад: елементи інтерфейсу Windows, які динамічно змінюють розмір і адаптуються до різних екранів.

Fluent Design System від Microsoft надає пріоритет доступності з високою контрастністю, читабельністю та інтеграцією допоміжних технологій, гарантує, що елементи інтерфейсу користувача сприймаються та використовуються всіма користувачами.

Приклад: Windows підтримує висококонтрастні теми, масштабування тексту та програми зчитування з екрана.

Fluent Design розроблений як адаптивний, інтуїтивно зрозумілий і привабливий, завдяки чому цифровий досвід стає більш природним і візуально привабливим у Windows, Інтернеті та мобільних платформах.

Fluent Design System від Microsoft надає перевагу доступності, включаючи масштабовану типографіку, високо контрастні теми та підтримку програми зчитування з екрана. Система гарантує, що цифрові інтерфейси залишаться придатними для використання людьми з різними здібностями, демонструючи, як інклюзивний дизайн покращує досвід користувача.

Вдалим прикладом інклюзивного дизайну є громадські вивіски транспортної системи Лондона (TfL). Система вивісок TfL відома своєю високорозбірливою типографікою, кольоровою навігацією та використанням піктограм для допомоги людям, які не розмовляють англійською, та особам з обмеженими можливостями. Ефективність дизайну підкреслює, як інклюзивний дизайн приносить користь різним групам населення в реальних сценаріях.

Ще один приклад інклюзивного дизайну – це універсальний дизайн упаковки кампанії Coca-Cola. Глобальна ініціатива Coca-Cola з брендингу використовувала культурно інклюзивні угоди про найменування та регіональні дизайни, сприяючи залученню різних демографічних груп. Цей приклад демонструє важливість адаптації дизайну до різних культурних контекстів, зберігаючи ідентичність бренду.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Теоретична основа, створена на

початку дослідження, підкреслює принципи універсального дизайну та доступності як важливі для сучасної графічної комунікації. Основним у висвітленні стратегії інклюзивного дизайну виділено доступну візуальну ієрархію: методи організації контенту, щоб визначити пріоритет чіткості та розбірливості, забезпечуючи миттєве розпізнавання ключових повідомлень. Також немаловажну роль відіграють: адаптивна типографіка та використання кольорів, впровадження масштабованої типографіки та ретельно підібраних кольорних палітр, які відповідають стандартам доступності, наприклад достатньому коефіцієнту контрастності. Культурна чутливість і релевантність, інтеграція культурно різноманітних образів і символів, які резонують у різних середовищах, зменшують ризик культурного неправильного тлумачення.

Незважаючи на свої переваги, інклюзивний дизайн має проблеми. Деяким дизайнерам може бути важко інтегрувати функції доступності без шкоди для візуальної привабливості що порушує баланс естетики та функціональності. Досягнення універсального дизайну без розмивання культурної унікальності може бути складним. Адаптація цифрових інтерфейсів для забезпечення доступності потребує додаткових світі.

ресурсів і досвіду.

З розвитком технологій інклюзивний дизайн продовжує розвиватися. Нові тенденції включають дизайн за допомогою штучного інтелекту, інструменти машинного навчання які допомагають створювати доступні макети та адаптувати вміст відповідно до потреб користувачів.

Доповнена реальність (AR) і віртуальна реальність (VR): ці технології пропонують нові способи зробити візуальне спілкування більш захоплюючим і інклюзивним. Дизайнери все більше зосереджуються на екологічно чистих та соціально відповідальних практиках.

Результати дослідження. Інклюзивні підходи в графічному дизайні покращують сприйняття візуального контенту, роблячи його більш доступним, привабливим і актуальним для культури. Інтегруючи принципи універсального дизайну, дизайнери можуть створювати комунікаційні матеріали, які слугуватимуть різноманітній аудиторії, одночасно сприяючи інклюзивності. Майбутнє графічного дизайну полягає в прийнятті доступності, культурної обізнаності та технологічних досягнень, щоб гарантувати, що візуальний контент залишається значущим і впливовим у глобалізованому світі.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Гуренко О. І., Мицик Г. М., Попова А. С., Лопатіна, Г. О. Використання цифрових технологій для реалізації інклюзивної вищої освіти: перспективи та обмеження. Інклюзія і суспільство. Кам'янець-Подільський: Навчально-реабілітаційний заклад вищої освіти «Кам'янець-Подільський державний інститут». 2023. № 2. С. 28–36. <https://doi.org/10.32782/2787-5137-2023-2-4>
2. Мицик Г. М., Гусак А. А., Черепанова А. С. Щодо формування у здобувачів спеціальності 016 Спеціальна освіта практичних навичок організації корекційно-розвиткової роботи під час дистанційного навчання. Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки : зб. наук. пр. Бердянськ : БДПУ. 2022. Вип. 3. С. 80–91. DOI: 10.31494/2412-9208-2022-1-3-80-91
3. Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах вищої освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 № 635. URL: <https://cutt.ly/Kwzf2Lxg> (дата звернення: 06.02.2025)
4. Сімкова І., Міхнева Ю. Особливості застосування принципів універсального дизайну для навчання англійської мови для спеціальних цілей. Людинознавчі студії. Серія «Педагогіка». 2023. №49. С. 55–60. <https://doi.org/10.24919/2413-2039.17/49.8>
5. Fornauf B. S., Erickson J. D. Toward an inclusive pedagogy through universal design for learning in higher education: A review of the literature. Journal of Postsecondary Education and Disability. 2020. Vol. 33. Issue 2. P. 183–199. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1273677.pdf>
6. Даниленко В.Я. Основи дизайну: Навч. Посібник. Харків: ХДАДММ., 2010. 248 с.
7. Даниленко В.Я. Дизайн: Навч. Посібник. Харків: ХДАДММ., 2003. 125 с.
8. Лесняк В.И. Графічний дизайн (основи професії): Навч. Посібник. Харків: ХДАДММ., 1983. 160 с.
9. Мигаль С.П. Львівська дизайнерська школа: становлення, проблеми, перспективи. Діалог культур: Україна у світовому контексті. Художня освіта : зб. наук. праць Львів : Світ, 2000. – Вип. 5. – С. 387–399.
10. Небесник І.І. Художня освіта на Закарпатті у ХХ столітті: історико-педагогічний аспект. Ужгород : Закар-

паття, 2000. – 168 с.

11. Кривавич Д. Мистецька освіта в Україні на сучасному етапі. Діалог культур: Україна у світовому контексті: Філософія освіти : зб. наук. праць Львів : Світ, 1999. Вип. 4. – С. 166–171.

12. Анна Красноцька «Інклюзивний дизайн: чому це потрібно та важливо застосовувати у своїх роботах» URL: https://www.arthuss.com.ua/books-blog/inklyuzyvnyy-dyzayn/?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 05.02.2025)

13. Лариса Наконечна, Алла Колупасва «Універсальний дизайн у підготовці та навчанні: підходи, визначення та принципи» URL: https://www.spp.org.ua/index.php/journal/article/view/74?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 05.02.2025)

REFERENCES:

1. Hurenko O. I. Mytsyk H. M. Popova A. S. Lopatina H. O. (2023). *Vykorystannia tsyfrovyykh tekhnolohii dlia realizatsii inklyuzyvnoi vyshchoi osvity: perspektyvy ta obmezhenia. Inkliuziia i suspilstvo*. Kam'ianets-Podilskyi: Navchalno-reabilitatsiyni zaklad vyshchoi osvity «Kam'ianets-Podilskyi derzhavnyi instytut», № 2. S. 28–36 [in Ukrainian].

2. Mytsyk H. M., Husak A. A., Cherepanova A. S. (2022) *Shchodo formuvannia u zdobuvachiv spetsialnosti 016 Spetsialna osvita praktychnykh navychok orhanizatsii korektsiino-rozvytkovoi roboty pid chas dystantsiinoho navchannia. Naukovi zapysky Berdianskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu*. Berdiansk : BDPU. Vyp. 3. S. 80–91. [in Ukrainian].

3. Pro zatverdzhennia Poriadku orhanizatsii inklyuzyvnoho navchannia u zakladakh vyshchoi osvity: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 10 lypnia 2019 № 635. Retrieved from URL: <https://cutt.ly/Kwzf2Lxg>

4. Simkova I., Mikhnieva Yu. (2023) *Osoblyvosti zastosuvannia pryntsypiv universalnoho dyzainu dlia navchannia anhliskoi movy dlia spetsialnykh tsilei. Liudynoznavchi studii*. Seriya «Pedahohika». №49 С. 55–60. [in Ukrainian].

5. Fornauf B. S., Erickson J. D. (2020) *Toward an inclusive pedagogy through universal design for learning in higher education: A review of the literature*. Journal of Postsecondary Education and Disability. Vol. 33. Issue 2. P. 183–199.

6. Danylenko V.Ia. (2010) *Osnovy dyzainu: Navch. Posibnyk*. Kharkiv: KhDADMM., 248 с. [in Ukrainian].

7. Danylenko V.Ia. *Dyzain: (2003) Navch. Posibnyk*. Kharkiv: KhDADMM., 125 s. [in Ukrainian].

8. Lesniak V.Y. (1983) *Hrafichnyi dyzain (osnovy professii): Navch. Posibnyk*. Kharkiv: KhDADMM., 160 s. [in Ukrainian].

9. Myhal S.P. (2000.) *Lvivska dyzainerska shkola: stanovlennia, problemy, perspektyvy . Dialoh kultur: Ukraina u svitovomu konteksti*. Khudozhnia osvita : zb. nauk. prats Lviv : Svit, Vyp. 5. – S. 387–399. [in Ukrainian].

10. Nebesnyk I.I. (2000.) *Khudozhnia osvita na Zakarpatti u KhKh stolitti: istoriko-pedahohichniy aspekt*. Uzhhorod : Zakarpattia, 168 s. [in Ukrainian].

11. Krvavych D. (1999) *Mystetska osvita v Ukraini na suchasnomu etapi. Dialoh kultur: Ukraina u svitovomu konteksti: Filosofiia osvity* : zb. nauk. prats Lviv : Svit, Vyp. 4. – S. 166–171. [in Ukrainian].

12. Anna Krasnitska «Інклюзивний дизайн: чому це потрібно та важливо застосовувати у своїх роботах» Retrieved from URL: https://www.arthuss.com.ua/books-blog/inklyuzyvnyy-dyzayn/?utm_source=chatgpt.com (data zvernennia: 05.02.2025) [in Ukrainian].

13. Larysa Nakonechna, Alla Kolupaieva «Universalnyi dyzain u pidhotovtsi ta navchanni: pidkhody, vyznachennia ta pryntsypy» Retrieved from URL: https://www.spp.org.ua/index.php/journal/article/view/74?utm_source=chatgpt.com (data zvernennia: 05.02.2025) [in Ukrainian].